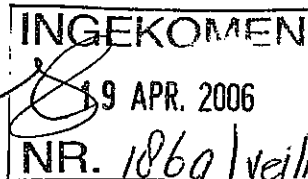

College van burgemeester en wethouders
van de gemeente Nederweert
Postbus 2728
6030 AA Nederweert

17/4p
cc dd 2004 tw, Rmo mhs

datum 13 april 2006

uw kenmerk
ons kenmerk 2006500403

behandeld door Mw. M.W.A.M. Besselink
doorkiesnummer +31 (077) 3598718 bijlage(n) 1

onderwerp voorontwerp bestemmingsplan Pannenweg

Geacht college,

U heeft het bestuur van de regionale brandweer gevraagd om advies uit te brengen over het voorontwerp bestemmingsplan "Bedrijventerrein Pannenweg 2005" te Nederweert in het kader van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi).

Inleiding

Gevolgte procedure

De gemeente Nederweert heeft een nieuw bestemmingsplan ontwikkeld op het "Bedrijventerrein Pannenweg 2005" te Nederweert. Dit plan is gelegen binnen het invloedsgebied van 150 meter van het LPG-tankstation Rosveld aan de Randweg-Zuid. In het Bevi wordt gesteld dat het bevoegd gezag voor vaststelling van een dergelijk projectplan het Bestuur van de regionale brandweer in de gelegenheid moet stellen om advies uit te brengen. Tegelijkertijd wordt aan de overzijde van de pannenweg het bestemmingsplan "woongebied Nederweert" ontwikkeld. Ook voor dit plan geldt dat het is gelegen binnen het invloedsgebied van 150 meter van het LPG-tankstation Rosveld. Om deze plannen van advies te kunnen voorzien zijn de toekomstige ontwikkelingen van beide plannen van belang. Er is dan ook voor gekozen om één advies uit te brengen voor beide plannen.

Op 17 juni 2005 hebben wij u gevraagd om een aantal ontbrekende gegevens aan te leveren zodat wij u van een compleet advies kunnen voorzien. Deze gegevens zijn op 10 januari 2006 toegestuurd. Het concept-advies is op 3 april 2006 door mevrouw M. Houtappels en de brandweercommandant de heer J. Meuters van uw gemeente besproken. De brandweer van Nederweert heeft naar aanleiding van dit plan een advies uitgebracht op 8 maart 2005 met betrekking tot de bluswatervoorziening.

Wettelijke basis

De grondslag voor het advies van het bestuur van de regionale brandweer bij het vaststellen van bestemmingsplannen is gelegen in artikel 13, lid 3 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen. In dit artikel staat genoemd dat het bestuur van de regionale brandweer, in wier gebied het gebied ligt waarop het besluit betrekking heeft, in de gelegenheid moet worden gesteld advies uit te brengen over het groepsrisico en de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval.

Regionaal beleid

Aan de hand van een door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) aangereikte Risicoanalyse en een Leidraad Operationele Prestaties is bepaald welk hulpaanbod in onze regio tegenover de maatgevende hulpvraag zou moeten worden gezet. Hieruit blijkt dat het hulpverleningsniveau van de hulpverleningsdiensten in onze regio volstrekt ontoereikend zijn. Gelet op bovenstaande heeft de Raad van de regio Noord- en Midden-Limburg op 15 april 2004 met betrekking tot de risicobeheersing in de regio ondermeer de volgende beleidslijn vastgesteld:

1. Het beperken van risico's van zeer grote rampen ten gevolge van ongevallen met brandbare en explosieve stoffen door het voeren van een actief pro-actiebeleid tot maatramp III.
2. Het beperken van risico's van zeer grote rampen ten gevolge van ongevallen met giftige stoffen door het voeren van een actief pro-actiebeleid tot maatramp III.

Deze beleidslijn ten aanzien van het omgaan met risico's en het streefniveau van hulpverlening is basis geweest in het Regionaal Beheersplan Rampenbestrijding ten aanzien van proactie en preventie.

Ramptype

In de hier geschetste situatie is sprake van het ramptype "Brandbare-/explosieve stof in open lucht" tengevolge van het LPG tankstation.

Dit ramptype kent vijf groottes, gekoppeld aan aantal doden +T1 en T2 slachtoffers (ernstig gewond):

Tabel Maatramp Ongevallen met brandbare/explosieve stof in open lucht

Grootte	I	II	III	IV	V
Aantal slachtoffers	tot 10	tot 30	tot 100	tot 300	Tot 700

Conform het regionale beleid betekent dit voor dit ramptype dat de hulpverlening zich op maximaal 100 slachtoffers dient voor te bereiden.

Bij overschrijding van dit aantal slachtoffers is met name de GHOR niet meer in staat aan het grote aantal gewonden effectief hulp te verlenen doordat de vraag om medische hulp het aanbod ruimschoots zal overschrijden. Gewonden dienen namelijk binnen 1 uur tot respectievelijk 6 uur behandeld te worden in het ziekenhuis. Voldoende geneeskundige hulpverlenings-, vervoers- en behandelcapaciteit ontbreekt dan.

Om het ruimtelijke plan te kunnen toetsen aan het regionale beleid worden zowel de huidige- als de voorgestelde situatie(inclusief het nieuwbouwproject) in de systematiek van de Leidraad Maatramp ingebracht.

Analyse van de huidige situatie

In het invloedsgebied van het LPG tankstation zijn twee bedrijven en 5 woningen gelegen.

Mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval

Uit de door de gemeente aangeleverde gegevens volgt dat er met uitzondering van weggebruikers van de Randweg Zuid minder als 10 dodelijke slachtoffers bij een ramp vallen en het aantal slachtoffers ongeveer 16 (gewonden T1+T2) bedraagt. Uit de tabel is af te lezen dat dit overeenkomt met Maatramp II. Hierop is de hulpverlening voorbereid.

Hierbij moet worden opgemerkt dat het totaal aantal slachtoffers niet rechtevenredig is met het totaal aantal aanwezigen. Bij de berekening van het aantal slachtoffers gaat het niet alleen om het aantal aanwezigen, maar ook hoever zij zich van de bron bevinden. Hoe dichter bij de bron, hoe groter het percentage slachtoffers. Bij de slachtoffers zal er sprake zijn van thermisch- en mechanisch letsel. Allen zullen spoedig adequate medische hulp nodig hebben, anders is de kans op overlijden groot.

Belangrijke aandachtspunten bij de bronbestrijding van het LPG tankstation zijn:

1. snelle detectie van een ontsnapping brandbare/explosieve stoffen in de openlucht tengevolge van het LPG tankstation gevolgd door een snelle melding aan de overheid
2. snelle koeling van de tankwagen met brandbare/explosieve stoffen
3. borging bluswatervoorziening middels een blusvijver als brandputten

Groepsrisico versus rampenbestrijding

In het rapport van Arcadis van 12 oktober 2005 met betrekking tot externe veiligheid welke op 10 januari 2006 aan ons is toegestuurd blijkt dat het groepsrisico onder de oriënterende waarde ligt.

Nieuwe berekeningsmethoden hebben aangetoond dat de risicoafstanden van de aardgastransportleidingen groter zijn dan uit de circulaire Zonerings langs hogedruk-aardgastransportleidingen 1984. Het RIVM heeft voor de aanwezige aardgastransportleidingen op 24 maart 2006 de nieuwe veiligheidsafstanden berekend.

Deze blijken inderdaad een stuk groter te zijn. De verwachting is dat het groepsrisico ook een stuk hoger wordt.

Zelfredzaamheid

Geen opmerkingen

Analyse van de voorgestelde situatie

Mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval

Voor een effectieve bronbestrijding van het LPG tankstation gelden dezelfde aandachtspunten als in de bestaande situatie.

Groepsrisico bedrijventerrein

In de Ruimtelijke Onderbouwing van Arcadis staat genoemd dat het plan een indicatieve personendichtheid van 80 personen per hectare (10.000 m²) met zich mee brengt. De voorgestelde situatie is eveneens in de systematiek van de Leidraad Maatramp ingebracht. Hieruit volgt dat door de komst van bedrijven met (bedrijfsgerelateerde) kantoren bij een ramp met "brandbare-/explosieve stof in de open lucht" nauwelijks toeneemt. Dit betekent dat de voorgestelde situatie nog steeds overeenkomt met het maximum van Maatramp II. Hierop is de hulpverlening nog op voorbereid.

Voor een eventuele bronbestrijding van het LPG tankstation gelden dezelfde aandachtspunten als in de bestaande situatie.

Zelfredzaamheid

Zie huidige situatie.

Conclusie

1. De huidige als voorgestelde situatie komt overeen met Maatramp II.
2. Er wordt zowel in de bestaande als in de nieuwe situatie voldaan aan de oriënterende waarde van het groepsrisico.
3. Nieuwe berekeningsmethoden hebben aangetoond dat de risicoafstanden van de aardgastransportleidingen groter zijn dan uit de circulaire Zonering langs hogedruk-aardgastransportleidingen 1984. De gemeente zal gemotiveerd rekening moeten houden met het groepsrisico van de aardgas-transportleidingen en de mogelijk te hanteren grotere bouwafstand. Over de consequenties vindt momenteel op landelijk niveau bestuurlijk overleg plaats.
4. De bluswatervoorzieningen middels de gesitueerde blusvijver als de brandputten voldoen niet.

Advies

Het project kan voor wat betreft de rampenbestrijding doorgang vinden.

Als maatregel wordt geadviseerd om:

1. de personendichtheid van maximaal 80 personen per hectare (10.000 m²) in het bestemmingsplan op te nemen;
2. de maximale doorzet van 1000 m³ van het tankstation vastleggen in de milieuvergunning om het effect van een ramp te verkleinen;
3. een bluswatervoorziening middels een blusvijver te situeren met een gegarandeerde capaciteit van 90 m³/uur gedurende een periode van 4 uur;
4. het aanbrengen van brandputten in overleg met de commandant van uw gemeente.

Namens het bestuur van de Regionale Brandweer,

Sjoerd van der Schuit
Directeur Veiligheid

STANDAARDBIJLAGE BIJ ADVIES REGIONALE BRANDWEER

1 Introductie

Deze bijlage belicht in eerste instantie de achtergrond en de opzet van de advisering over groepsrisico door de regionale brandweer. Daarnaast geeft deze bijlage algemene informatie over de (wettelijke) context waarbinnen het brandweeradvies is te plaatsen.

Met deze informatie wordt een goede interpretatie en adequaat gebruik van het advies door het bevoegd gezag ondersteund.

De bijlage belicht achtereenvolgens:

- De wettelijke adviesrol van de regionale brandweer;
- De wijze waarop de regionale brandweer adviezen samenstelt;
- Het rijksbeleid rond externe veiligheid en in het bijzonder de AMvB Externe veiligheid voor inrichtingen en de Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen;
- De wetgeving op grond waarvan een advies groepsrisico door de regionale brandweer wordt uitgebracht;
- De consequenties van dit beleid voor gemeentelijke activiteiten, en dan met name de ruimtelijke ordening;
- De verantwoordingsplicht van het groepsrisico.

2 De wettelijke adviesrol van de regionale brandweer

Wettelijke basis

De artikelen 12 en 13 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) verplichten respectievelijk het Wm- en RO-bevoegd gezag om bij ruimtelijke besluiten en besluiten over Wm-vergunningen de regionale brandweer om een advies te vragen. De regionale brandweer heeft hiermee de status van wettelijk adviseur, net zoals de VROM-inspectie deze bijvoorbeeld heeft. Dit houdt in dat de regionale brandweer bij de besluitvorming over Wet milieubeheervergunningen en in ruimtelijke besluitvormingsprocedures door het bevoegd gezag moet worden geconsulteerd. Deze stap is vooral niet te vergeten.

Adviesrecht

De regionale brandweer heeft een adviesrecht. Indien de regionale brandweer geen opmerkingen of bezwaren heeft bij een initiatief kan men aangeven dat geen advies zal worden uitgebracht. Deze mededeling volstaat voor gemeenten om de verdere besluitvormingsprocedure te doorlopen.

Het advies van de regionale brandweer heeft, zoals de naam ook al zegt, de status van een advies. De gemeente kan de inhoud van het advies (geheel of gedeeltelijk) naast zich neerleggen. Het advies wordt immers meegewogen naast diverse andere afwegingsfactoren.

Bij de plantoetsing door de provincie wordt gelet op de aanwezigheid van een advies van de regionale brandweer. Ontbreekt het advies, dan wordt het plan niet geaccordeerd door de

provincie. Wordt van het advies afgeweken, dan bestaat de kans dat de provincie als beoordelaar van ruimtelijke plannen de goedkeuring aan het plan onthoudt. Dit hangt af van de kracht van de argumenten, de verantwoording, die de het bevoegd gezag aanvoert om van (delen van) het advies af te wijken.

Vroegtijdige consultatie

Het is aan te bevelen dat een gemeente in een zo vroeg mogelijke fase van plan- of besluitvorming met de regionale brandweer contact opneemt. De ervaring leert dat concrete adviezen van de regionale brandweer in zo'n geval vaak in een initiatief kunnen worden ingepast. Het advies in het stadium van ruimtelijke besluitvormingsprocessen waarin het artikel 10 BRO-overleg wordt gevoerd zal in zo'n geval een formaliteit kunnen zijn.

3 De samenstelling van het advies

Toetscriteria

De regionale brandweer toetst het initiatief van de gemeente op de volgende punten:

- De hoogte van het groepsrisico;
- De omvang van de gevolgen van een ramp in relatie tot de hulpverleningscapaciteit;
- De maatregelen die mogelijk zijn om het groepsrisico te beperken;
- De zelfredzaamheid van mensen die in de buurt van een ramp zijn.

Deze punten worden hieronder toegelicht.

De hoogte van het groepsrisico

De regionale brandweer gaat na wat de invloed van het initiatief is op de hoogte van het groepsrisico. Daarmee wordt enerzijds in beeld gebracht in hoeverre de bestaande situatie verslechtert of verbetert. Daarnaast wordt duidelijk hoeveel slachtoffers kunnen vallen indien op de locatie van het initiatief een ramp plaatsvindt.

De hulpvraag in relatie tot het hulpaanbod

Voorafgaand aan het advies analyseert de regionale brandweer het initiatief. Aan de hand van de gegevens over de aard van de risicobron, het groepsrisico en de effecten na de bijvoorbeeld een explosie of het vrijkomen van giftig gas) die als gevolg van het initiatief zou kunnen optreden, gaat de regionale brandweer in nauwe samenwerking met de afdeling GHOR van de veiligheidsregio na hoeveel slachtoffers er kunnen vallen. De regionale brandweer gaat hierbij uit van het worst case-scenario. De aandacht gaat daarbij in het bijzonder uit naar de zogenaamde T₁- en T₂-slachtoffers¹. Dit zijn slachtoffers die binnen respectievelijk 1 en 6 uur adequate medische hulp moeten krijgen omdat ze anders zeer waarschijnlijk komen te overlijden. Dit aantal slachtoffers wordt vergeleken met het hulpaanbod² dat binnen die 1 en 2 uur voorhanden is.

¹ T₁-slachtoffer: letselslachtoffer van wie het leven direct wordt bedreigd door instabiliteit van één of meer van de drie vitale functies (ABC-instabiele slachtoffers)

T₂-slachtoffer: letselslachtoffer van wie het leven op termijn van enkele uren wordt bedreigd door instabiliteit van één of meer van de drie vitale functies en/of met letsels die binnen 6 uur blijvend behandeld dienen te worden ter voorkoming van infectieuze complicaties dan wel blijvende invalidering.

² De hoogte van het hulpaanbod in de veiligheidsregio wordt vastgesteld door de gemeenten die zitting hebben in het bestuur van de veiligheidsregio. De hoogte van het hulpaanbod dat de veiligheidsregio wil bieden is vastgelegd in het Regionaal Beheersplan Rampenbestrijding. Deze hoogte is voor het

De conclusie kan zijn dat afdoende hulp kan worden geboden. De conclusie kan ook zijn dat er een hulptekort is. Er vallen zoveel T_1 - en T_2 -slachtoffers dat deze niet allemaal tijdig in een ziekenhuis kunnen worden ondergebracht of anderszins van adequate medische hulp worden voorzien. Dit doordat bijvoorbeeld niet tijdig voldoende ambulances beschikbaar kunnen zijn. In het geval van een hulptekort is sprake van een restrisico. De brandweer vermeldt een eventueel restrisico in het advies.

Maatregelen om het groepsrisico te beperken

De wijze waarop een ruimtelijk initiatief wordt vorm gegeven is van invloed op de hoogte van het groepsrisico. Een woonwijk of een kantorenpark kan stedenbouwkundige zo worden ingericht dat dichtbij een risicobron zo min mogelijk mensen verblijven. Dit door bijvoorbeeld hoogbouw zo ver mogelijk van de risicobron te bouwen. Door daarnaast met de weginfrastructuur rekening te houden met de bereikbaarheid van mogelijke ramplocaties kan worden bereikt dat enerzijds goede vluchtmogelijkheden voorhanden zijn voor zowel bewoners als werknemers en anderzijds hulpdiensten binnen een aanvaardbare opkomsttijd ter plekke kunnen zijn om de ramp te bestrijden.

Daarnaast kan aandacht worden geschonken aan de mogelijkheid van het opstellen van repressiematerieel en de aanwezigheid van bluswater.

Diverse bouwkundige voorzieningen kunnen bijdragen aan het beperken van de gevolgen van een . Brandwerende gevels en explosiebestendig beglazing bieden een zekere oplossing voor situaties waarbij brand en explosies kunnen ontstaan.

Door de mogelijkheid om naar binnen te vluchten en deuren en ventilatieopeningen te sluiten kunnen gebouwen tijdelijk een effectieve bescherming bieden tegen toxische gassen.

Een goed functionerend sirenet ter alarmering van de bevolking bij een ramp, gekoppeld aan een geïnformeerde bevolking die weet wat te doen als de sirene gaat, draagt bij aan het voorkomen van onnodige slachtoffers.

De mogelijkheden tot zelfredzaamheid

De zelfredzaamheid van mensen kan worden bevorderd door onder meer een goede voorlichting door de gemeente over te ondernemen acties in geval van een ramp. Ook de aanwezigheid van een ontruimingsplan en het oefenen van ontruimingen dragen bij aan het verhogen van de zelfredzaamheid. Bouwkundige voorzieningen tenslotte dragen ook bij aan de zelfredzaamheid. Bij het gebouwwontwerp kan rekening worden gehouden met de lokalisering van verblijfsruimten aan de zijde van het gebouw waar minder gevaar te duchten is. Voorkomen moet worden dat (uitgangen van) vluchtroutes en verzamelplaatsen alleen aan de gevaarzijde zijn gesitueerd. Een randvoorwaarde is dat de gebouwen voorzien zijn van een goede interne alarmering.

De bovenstaande punten zijn een greep uit de onderwerpen die in een brandweeraadvies aan de orde kunnen worden gesteld.

maatgevend rampscenario op niveau III vastgesteld voor de risico's van brandbare, explosieve en giftige stoffen (met name LPG-tankstations en de spoorwegemplacements). Dit houdt in de omvang van en ramp is omschreven, die nog kan worden bestreden met inzet van mensen en middelen uit de regio zelf.

RIJKSBELEID ROND EXTERNE VEILIGHEID: achtergronden advisering groepsrisico regionale brandweer

1 Het externe veiligheidsbeleid

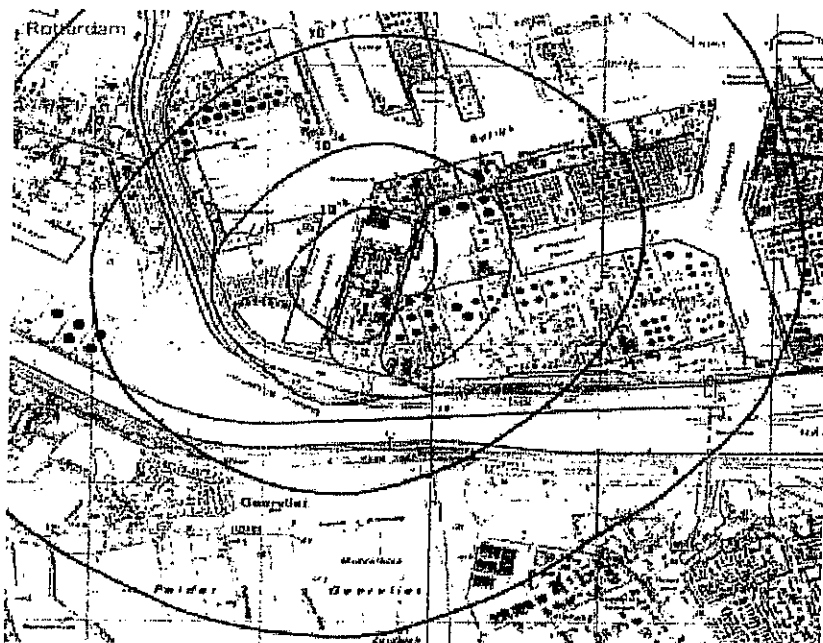
1.1 Het begrip risico

Het externe veiligheidsbeleid richt zich op rampen of zware ongevallen met het gebruik, de opslag en het transport van gevaarlijke stoffen. Het gaat daarbij om die rampen of zware ongevallen die voor derden gevolgen hebben. Voor bedrijven betekent dit dat het beleid zich richt op die situaties waarbij effecten van een ramp of zwaar ongeval merkbaar zijn buiten het bedrijfsterrein waarop een ramp optreedt. Bij het transport van gevaarlijke stoffen gaat de aandacht in het externe veiligheidsbeleid uit naar de situaties waar transportongevallen grote consequenties kunnen hebben voor de omgeving van de transportas.

De kern van het externe veiligheidsbeleid bestaat uit het streven om nadelige effecten van ongevallen met de opslag, de be- en verwerking en het transport van gevaarlijke stoffen voor derden zoveel mogelijk te beperken. Om dit streven te kunnen hanteren kent het beleid het begrip 'risico'. Risico bestaat uit een kans dat een bepaalde gebeurtenis (een ramp) optreedt, in relatie tot de omvang van de consequenties van een gebeurtenis. Risico wordt uitgedrukt in de vorm van (kans op) overlijden van een individu of een groep individuen buiten een inrichting of langs een transportas), als gevolg van een ramp bij een bepaalde (bedrijfs)activiteit of door transportactiviteiten.

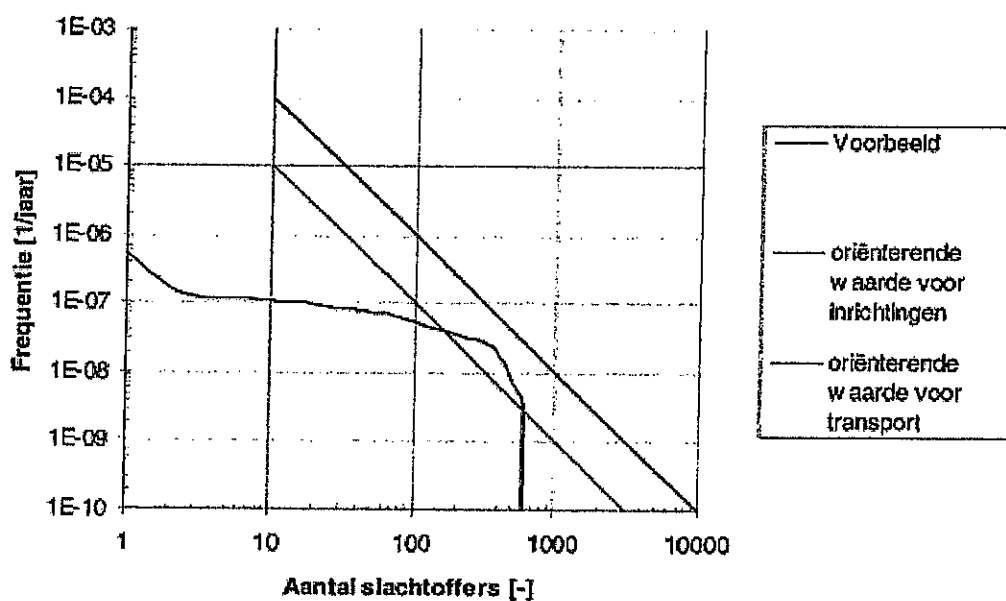
In het externe veiligheidsbeleid worden twee grootheden gebruikt om de omvang van risico's uit te drukken. Dit zijn het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. In het plaatsgebonden risico staat de kans op rampen centraal. Groepsrisico verbindt de kans op rampen ook aan de mogelijke omvang van die rampen in de vorm van aantallen dodelijke slachtoffers. Een nadere toelichting is op zijn plaats.

Het **Plaatsgebonden Risico** geeft per locatie de kans per jaar aan dat een persoon (die daar permanent aanwezig en onbeschermd is) op die plaats overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij risicovolle activiteiten. Het PR kan worden weergegeven als een contour op een kaart die punten met een gelijk risico met elkaar verbindt (zoals dat ook gebeurt bij bijvoorbeeld geluidscontouren en hoogtelijnen).

Het **groepsrisico** geeft, gelet het aantal mensen dat werkelijk in de buurt van de locatie van een potentiële ramp verblijft, de kans aan dat een groep personen overlijdt ten gevolge van een ongeval bij een risicovolle activiteit. Het groepsrisico wordt weergegeven in een zogenaamde **F_N-curve**. De gekromde lijn in de figuur geeft een voorbeeld van zo'n curve.

Voorbeeld van een **f_N-curve** voor groepsrisico

Het externe veiligheidsbeleid kent een ruimtelijk zonerende werking. Kortweg komt het beleid erop neer dat kwetsbare objecten zoals woningen, scholen, verzorgings- en bejaardentehuizen bij voorkeur op enige afstand worden gerealiseerd ten opzicht van risicobronnen zoals bedrijven met gevaarlijke stoffen en transportroutes waarover dergelijke stoffen worden vervoerd.

Duidelijk is dat dit streven op ruimtelijke bezwaren kan stuiten. Ruimte is in Nederland schaars, waardoor een grote(re) onderlinge afstand tussen kwetsbare functies en risicobronnen niet altijd is te verwezenlijken. Daarom wordt in Nederland dan ook met het risicobegrip gewerkt. De hoogte van de kans op ongevallen en omvang van de gevolgen van een ramp bepalen mede de ruimtelijke restricties op het grondgebruik.

1.2 Wet- en regelgeving

Het externe veiligheidsbeleid is momenteel in hoofdzaak uitgewerkt in het **Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI)** en in de **Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen**. Beide documenten hebben als doel de risico's waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld, als gevolg van activiteiten met gevaarlijke stoffen in inrichtingen, respectievelijk als gevolg van het transport van gevaarlijke stoffen, tot een aanvaardbaar minimum te beperken. De opbouw van het wettelijke- en beleidsmatige regime rond externe veiligheid is in beide documenten gelijk. Het verschil dat nu nog bestaat is dat BEVI kracht van wet heeft en de Circulaire formeel een beleidsmatige aanbeveling is. Op termijn wordt de circulaire naar verwachting ook omgezet in een AMvB.

Wat is de essentie van BEVI? De AMvB legt de grenswaarde van het plaatsgebonden risico wettelijk vast. De grenswaarde bakent een gebied af waarbinnen de wetgever de kans op rampen dermate groot acht, dat in dat gebied bepaalde kwetsbare functies niet aanwezig mogen zijn. BEVI beperkt daarmee de vestigingsmogelijkheid van diverse kwetsbare functies zoals woningen, scholen en bejaardentehuizen nabij risicovolle bedrijven. Voor situaties waar de grenswaarde op het moment van inwerkingtreding van BEVI wordt overtreden, geeft BEVI een saneringsverplichting. Dit houdt in dat afhankelijk van de situatie het risico van een bepaald bedrijf moet worden teruggedrongen of dat kwetsbare functies moeten worden beëindigd of verplaatst.

Voor het groepsrisico stelt BEVI een oriënterende waarde vast. De oriënterende waarde voor situaties rond bedrijven is:

- 10 of meer doden: kans van éénmaal per honderdduizend jaar (10^{-5} per jaar);
- 100 of meer doden: kans van éénmaal per tien miljoen jaar (10^{-7} per jaar);
- 1000 of meer doden: kans van éénmaal per miljard jaar (10^{-9} per jaar).

Voorafgaand aan diverse ruimtelijke besluiten voor gebieden die in de buurt van risicobronnen liggen, maar buiten de contour van de grenswaarde, moet onderzocht worden wat de gevolgen van die besluiten zijn voor de hoogte van het groepsrisico. Waar groepsrisico in het geding is moet het bevoegd gezag hierover verantwoording afleggen bij de toelichting op het genomen besluit. Tevens moet voorafgaand aan het besluit een advies worden gevraagd aan de regionale brandweer.

De circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen kent soortgelijke bepalingen voor ruimtelijke ontwikkelingen nabij infrastructuur waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd.

2 De consequenties van dit beleid voor gemeentelijke activiteiten

Wat betekent het huidige externe veiligheidsbeleid nu concreet voor gemeenten? Kijken we naar ruimtelijke plan- en besluitvorming dan moet een gemeente zich ten eerste op de hoogte stellen van de ligging van contouren rond risicovolle bedrijven die de grenswaarde van het plaatsgebonden risico aangeven. Ditzelfde geldt voor de zones langs infrastructuur waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd. Binnen de gebieden die door de contour van de grenswaarde worden omsloten mogen nieuwe kwetsbare functies niet worden gerealiseerd.

Voor gebieden buiten de contour van de grenswaarde van het plaatsgebonden risico, maar liggend binnen het gebied rond een risicovol bedrijf waar de effecten van een eventuele ramp nog merkbaar zijn, moet de gemeente onderzoek doen naar de gevolgen van een voorgenomen initiatief op de hoogte van het groepsrisico. Want waar de kans op ongevallen kleiner is dan 10^{-6} per jaar (de grenswaarde van het plaatsgebonden risico), maar tegelijkertijd groepen mensen dodelijk kunnen worden getroffen door een ramp stelt het beleid ook grenzen.

Rond deze grens, de oriënterende waarde van het groepsrisico, heeft de gemeente een eigen lokale afwegingsruimte. Een gemeente kan ruimtelijke initiatieven die een hoger groepsrisico veroorzaken toelaten, indien de gemeente van mening is dat op andere vlakken (maatschappelijke of economische) voordelen zijn te behalen die opwegen tegen het groepsrisico. De gemeente dient in dergelijke gevallen wel de wijze waarop zij omgaat met het groepsrisico te verantwoorden. Deze verantwoording wordt opgenomen in een 'veiligheidsparagraaf' bij het te nemen besluit.

3 De verantwoordingsplicht van het groepsrisico

Wat houdt nu de verantwoordingsplicht van het groepsrisico precies in? De artikelen 12 en 13 van BEVI leggen de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico vast voor respectievelijk beschikkingen over een Wet milieubeheervergunning voor risicovolle bedrijven en voor diverse ruimtelijke besluiten.

De verantwoordingsplicht is van toepassing op de volgende in de Wet op de ruimtelijke ordening vermelde besluiten, als die worden genomen voor gebieden die in de buurt van in BEVI genoemde risicovolle bedrijven liggen:

- De beslissing over een milieuvergunning die gevolgen heeft voor het plaatsgebonden risico;
- De vaststelling en herziening van een bestemmingsplan door de gemeenteraad;
- De vrijstelling van een geldend bestemmingsplan door de gemeenteraad dan wel, in bepaalde gevallen, door B&W, al dan niet in het kader van een zelfstandige projectprocedure;
- De wijziging en de uitwerking van een bestemmingsplan overeenkomstig artikel 11 van de WRO door B&W of door de gemeenteraad;
- Het verzoek van GS in het kader van artikel 40 van de WRO aan B&W om vrijstelling te verlenen van het geldende bestemmingsplan;
- De vrijstelling door B&W van een in de bouwverordening of het Bouwbesluit gegeven voorschrift.

Waaruit bestaat die verantwoordingsplicht rond ruimtelijke besluiten? Artikel 13 van BEVI geeft aan dat de gemeente aan de volgende onderwerpen aandacht moet geven:

- De dichtheid van personen in de buurt van het risicovolle bedrijf en de verandering daarin als het initiatief wordt uitgevoerd.
- Het groepsrisico op het moment waarop een ruimtelijk initiatief wordt genomen en de verandering daarin door realisatie van het initiatief. In beide gevallen moet het groepsrisico worden vergeleken met de oriënterende waarde van het groepsrisico.
- De eventuele maatregelen die door het risicovolle bedrijf kunnen worden getroffen om het groepsrisico te beperken en indien van toepassing de voorschriften die in de Wet milieubeheervergunning van dat bedrijf zijn of worden opgenomen om die maatregelen te waarborgen. Deze bepaling geldt zowel voor de situatie dat een bedrijf al aanwezig is, en het besluit dus resulteert in de aanwezigheid van meer personen in de buurt van het bedrijf, als in de situatie waarin het ruimtelijke besluit voorziet in de mogelijkheid van vestiging van een risicobedrijf.
- Indien mogelijk, de maatregelen in het ruimtelijke initiatief zelf om het groepsrisico te beperken
- De voor- en nadelen van andere mogelijkheden voor het ruimtelijke initiatief die tot een lager groepsrisico zouden leiden.
- De mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen om het groepsrisico in de nabije toekomst te verlagen.
- De mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval waarvan de gevolgen buiten het bedrijfsterrein merkbaar zouden zijn.
- De mogelijkheden voor personen die zich in de buurt van het bedrijf bevinden om zichzelf bij een ramp in veiligheid te brengen.

Door deze gegevens te verzamelen ontstaat een inzicht in de omvang van de risico's die worden aangegaan en in de manier waarop die risico's kunnen worden verminderd. Dit laat toe dat gemeentebesturen bewust nadenken over de vraag of bepaalde risico's wel moeten worden aangegaan. Als daartoe de bewuste keuze wordt gemaakt, omdat andere belangen naar de mening van de gemeente zwaarder wegen, stuurt BEVI erop aan dat ruimtelijke initiatieven in ieder geval zo worden uitgevoerd, dat de negatieve consequenties van een onverhoopte ramp zo beperkt mogelijk blijven. Dit door onder meer de bestrijdbaarheid van een ramp zo groot mogelijk te laten zijn en burgers in staat te stellen zichzelf zonodig zo goed mogelijk te redden uit calamiteuze situaties.

Omdat gemeenten de expertise veelal niet of onvoldoende in huis hebben om de ruimtelijke initiatieven op deze punten adequaat vorm te geven heeft het rijk via BEVI de regionale Brandweer een adviesrol toegekend.